

Mah-Yongg.

A tavalyi nyár egy esős napján valahol nyaraltam és valahol üdögéltem egy hallban. Az újságomat már elolvastam, az ismerősöket már mind üdvözöltem, az ismeretleneket már mind megbámultam, a portástól már háromszor megkérdeztem, vajjon hála Istennek csakugyan nem jött-e levelem, — így aztán nem akadt semmi elintézni való dolgom, csak vártam, hogy mikor áll el az eső. Hosszu várásra voltam elkészülve, mert azon a bizonyos fürdőhelyen, ha egyszer esni kezd, nyolc-tíz napig esik egyhuzamban. Tehát vártam és unatkoztam. Ha legalább egy szép asszony jönne, aki szintén vár és unatkozik. De nem jött. Amiből azt következtettem, hogy a szép asszony, ha vár valakit, akkor nem unatkozik és ha unatkozik, akkor nem vár...

Az egyik sarokasztal mellől egyszerre csak szokatlan hangok szállingóznak felém.

— Csó, — mondja egy férfibasszus.

— Ugyan, hagyja már abba ezt a szatócs-módszert. Ki játszik csókra? Pung... — mondja egy meleg asszonyhang.

— Virág! Kérek egy pótkövet a falról? Saját virág! — ujjong egy másik nő.

Megint egy komoly férfiszó:

— Kongom van saját wélből. Én is kérek egy pótkövet...

Vajjon mit művelnek ezek? Lassan-lassan közelebb húzodom. Aztán még közelebb. S mivel láttam, hogy egész sor kibic veszi körül a társaságot, magam is beállottam kibicnek. Fürdőhelyen nem tartják az ilyen kíváncsiságot illetlenségnek. A fele emberiség (még pedig a szebbik fele) egyenesen azért megy fürdőhelyre, hogy minél többen nézzék és csodálják.

Hát én is néztem és csodálkoztam. Felnőtt emberek dominóznak! Még pedig rengeteg sok dominókövel. Később tudtam meg, hogy száz-negyvennégy kő kell a játékhoz: tizenkét tucatot. Számok is vannak a köveken, furcsa rajzok is, s mindenkinek valami neve van. Ahogy szedgetik és újra lerakják és cseréltetik és rendezgetik, mindenki mond valami furcsa szót:

— Bambusz kettő, irás hat, kör három, fehér sárkány, keleti szél, bambusz, kör, zöld sárkány, északi szél...

És rakosgatják, rendezgetik a köveket, egy részit maguk elé rakják, más részit elfödve tartják, tünődnek, spekulálnak, örülnek vagy bosszankodnak, míg egyszerre csak felharsan egy diadalmas kiáltás:

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

794

Hely

Idő

1925

Személy

Szerző:

Cím: Mah Jongg

Forrás:

Arx Újság

Bp
(Hely)

1925. 2. 1.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

— Mah-Yongg! Mah-Yongg!...
Illedelmesen megkérdem az ujjongótól:
— Kérem szépen, mit tesz az, hogy Mah-Yongg?
— Ez annyit jelent, hogy «nyerteim».
— Ugy? Akkor gratulálok...

Keletről, Kinából jött hozzánk a Mah-Yongg. Persze kerülővel: Anglián és Amerikán keresztül. De nem hinném, hogy akár az egyik, akár a másik helyen valami öreg multja volna. Angliából, Amerikából nagyon kicsi az ut hozzánk, onnan egy-kettőre itt terem minden, legyen az iparcikk, divat, szokás, politika, morál, szindarab, játék, zene, egy új tánc, valami illat, vagy akár csak egy jó mondás vagy ügyes vicc. Kinából még nem jött el semmi, még ha évezredes is. Százat tennék egy ellen, hogy a kínai Mah-Yongg-játék legalább ezeréves. Ott ezer és egynehány év óta kevés ujat találtak ki. Am amig kínai volt a Mah-Yongg, nem kellett senkinek. Amióta angol lett, kapva kap utána mindenki.

Az is lehet, hogy aki Kinában járt régente, az nem sokat törődött a játékokkal. Kalandorok jártak oda régente, meg tudósok és kereskedők. Ezeknek kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy miképp játszadoznak a kínaiak. Gazdagodni jártak a világ másik felére, tudásban vagy földi javakban gazdagodni. Szóval olyan emberek, akiknek nincs játszadozó kedvük.

Ez lehet a titka, hogy a Mah-Yongg már régen nem lett népszerű.

Egyébként a játékok legtöbbször keleti eredetű. Ott termett a sakk, a dáma, a malom, a halma, a Mah-Yongg. Csöndes, szemlélődő, töprengő, magában kombináló természet kell hozzá.

A sakkról van egy régi adoma, amit mindenki ismer. A feltalálója felajánlotta a nemes játékot a császárnak. Ez meg azt mondta, amit a császárok a mesében mindig mondanak, de a valóságban soha:

— És most kívánj jutalmul, amit akarsz. Minden kívánságodat teljesítem.

A feltaláló kívánt a sakktábla első kockájára egy szem búzát. A másodikra kettőt. A harmadikra négyet. És minden továbbira kétszer annyit, mint az előzőre.

A császár nevetett. És megparancsolta, hogy mérjék ki az Olcsó Jánosnak a kívánt búzát a magtárból. És ekkor kiderült, hogy az egész világ minden császárnak száz és száz esztendő alatt se terem annyi búzája, amennyi az öreg sakkmesternek dukált volna.

A sakkiáték csudás voltának az a titka, hogy harminckét kövel hatvannégy mezőn annyi kombináció és varriáció lehetséges hogy egyik játék se olyan, mint a másik. Millió ember sok millió esztendeig játszhatik és

nyomda 1923

sohase meríti ki az újabb változatok lehetőségét.

A Mah-Yonggot nem harminckét követ, hanem száznegyvennégyvel játsszák. Sokkal többféle figura szerepel benne, mint a sakkban. A világ teremtésétől a világ végeig ha folyton játsza az egész világ minden népe, mindig, mindenkinek minden játék folyton új lesz és folyton más.

Ha csak azt lehet megenni, ami sűrűn ismétlődik, akkor a Mah-Yonggjáték halhatatlan...

Nálunk mindenki alsózik, s a legtöbb alsózó új és új alsósfigurák és változatok kieszelésén töri a fejét. Esztendőnként egyszerűen fel is merül egy-egy új alsós figura, egy új változat, valami ravasz kieszelés, ami hamar elterjed, általános lesz, sokszor hamar ki is mulik.

Az alsós, hogy úgy mondjam, egy folyton fejlődő játék s legalább anyai város versenyez érte, hogy hol született meg egy-egy változata, mint hajdan Homéroszért a görög városok. Pedig hogy elszegénylené magát a sok feltaláló, ha elárulnám, hogy az alsós legtöbb figurája benne van az ezeréves Mah-Yonggjátékban. A tercek, a sorozatok benne vannak a Mah-Yonggg-ban, hasonlóképp a vannak-ok is, — a tercet csónak hívják, a majdnem vannakot pungnak, az igazi vannakot kongnak. A piros, a fehér és a zöld sárkány néha tous-les-trois. Még „siber“ is van a Mah-Yonggg-ban: aki virágot vagy évszakot emel, az a második kártyát is fölveheti.

Még a híres bridge számos változatának is megtalálom az eredetijét a Mah-Yonggg figurái között.

Egy kis jóakarattal a kínai leleményesség iránt azt mondhatnám, hogy a dominó, a kártya sok-sok fajtája mind egyenes leszármazottja, — fia, bátyja, veje, unokája a nagy keleti ősnak: a Mah-Yonggnak. Kissé megváltoztak idők jártán, de a családi vonás meg van valamennyiben.

A Mah-Yongg a játékok ősapja...

A magyar bíró kissé meg lesz akadva a Mah-Yongg játékkal. Mifelénk a törvény némileg ősi alapon úgy disztinkvál, hogy ösmer

hazardjátékot és ösmer commerce-játékot. Az egyiket a szerencse dönti el, a másikat a kombináció dirigálja.

Szerintem a disztinkció rossz. Szerencse minden játékhoz kell. Még üzlethez is, politikai pályához is, házassághoz pláne. És sohase a vállalkozás igazán hazard, hanem a vállalkozó. Nem a játék, hanem a játékos. Nem a házasság veszedelmes, hanem az asszony.

A Mah-Yongg kombináló játék. De szerencse is kell hozzá. Mint az alsónál is, már úgy kaphatom első kézbe a kártyámat, hogy jóformán minden figura magától együtt van. A Mah-Yongg játékot is megnyerhetem az első követ, amit felemelek. Pedig az egész játék csupa találgatás, számítás, figyelem, összevetés.

A játéknál egészen mindegy, hogy pénzbe játszó-e, vagy nem, nagy pénzbe, vagy kis pénzbe. A sakk is hazardjáték annak, aki milliókba játsza, pedig nem is tud jól játszani és a bakkarat is kommerce-játék, ha borsószemekbe vagy fillérekbe játszom.

A Mah-Yonggnál olyan sokféle a változat és az elképzelhető és megcsinálható komplikált figura, hogy pontját tíz koronával számítva egy-egy játék esetleg kitehet nyolc-tíz milliót is. De többnyire nem is játszóak pénzbe. Vagy kimondják, hogy a legnagyobb fizetség háromszáz pont, ami egy fél narancs ára.

A Mah-Yongg nem nyeresre megy. Minél többet akar valaki nyerni, annál biztosabban veszít. Szépségre, formára, változatra megy a Mah-Yongg.

Jósolgatni nehéz. Nem is hálás mesterség. Mégis azt hiszem, a Mah-Yongg népszerű lesz csakhamar és hosszú életű e földön. Most ahogy dominó, sakk, kártya van minden háztartásban, Mah-Yongg-játék is lesz minden jobbfafta szekrényben. A lapokban csakhamar megnyílik a Mah-Yongg-rovát. A szállók, a kávéházak Mah-Yongg szobákat rendeznek be. Lesznek ötórás teák táncosokkal és lesznek ötórás teák Mah-Yongg-gal. És a nagyobbacska gvereknek Mah-Yongg-ot kapnak karácsonyra. És vidékre nem szerződtetnek ispánt, segédorvost, ügyvéd-gyakornokot, patikus-segédet, csak ha jól tud mah-yonggozni.

Lehet, hogy tévedtem. Akkor bocsánatot kérek...